

KVALITETSDEKLARATION

Utgifter för det sociala skyddet i Sverige och Europa samt utgifternas finansiering (ESSPROS)

Ämnesområde

Nationalräkenskaper

Statistikområde

Nationalräkenskaper

Produktkod

NR0110

Referenstid

2021

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	6
2 Tillförlitlighet	6
2.1 Tillförlitlighet totalt	6
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam anvä n d b a r h e t	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam anvä n d b a r h e t i ö v r i g t	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken visar utgifter i Sverige för socialt skydd samt finansieringen av det sociala skyddet, mätt i miljoner kronor. Produkten *svenska europeiska systemet för integrerad statistik över socialt skydd* eller på engelska *European system of integrated social protection statistics* (ESSPROS)) utgör ett satellitsystem till nationalräkenskaperna och utnyttjar mer detaljerad information för att möjliggöra tillräcklig detaljeringsgrad i redovisningen.

I artikel 3 i Föredraget om Europeiska Unionen¹ fastställs att det är gemenskapens uppgift att främja socialt skydd och att utveckla ekonomisk och social sammanhållning mellan medlemsstaterna. För att övervaka hur dessa uppgifter utvecklas behöver den Europeiska kommissionen tillgång till detaljerad och aktuell information om det sociala skyddets utgifter och intäkter hos offentliga och privata aktörer i medlemsstaterna för analys i ett internationellt perspektiv.

1.1.2 Statistikansvändares informationsbehov

Statistiken används för att följa förändringar i det sociala skyddet i EU:s medlemsländer samt i några ytterligare länder som t.ex. Island, Norge, Schweiz, Serbien och Turkiet. De främsta internationella användarna är OECD och olika arbetsgrupper inom EU. Bland de nationella användarna finns, bland annat, olika departement.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken visar utgifter och intäkter i miljoner kronor för socialt skydd i Sverige för offentliga och privata aktörer, fördelad på funktioner enligt ESSPROS-manualen² version 2022, samt landspecifika redovisningsområden.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulation är offentliga och privata aktörer som har utgifter för fördefinierade insatser. Offentliga aktörer är myndigheter och privata aktörer omfattar näringslivssektorn och kan exempelvis vara en arbetsgivare som betalar sjuklön. Uppgifter om samtliga utgifter och dess finansiering ska mätas, därför täcker insamlingen alla aktörer som har dessa utgifter. Detta stämmer helt med den tolkning SCB gör av intressepopulationen som definieras i EU-förordning 458/2007.

Utgifter för en insats omfattar finansiering av förmåner, administrationskostnader och andra utgifter förknippade med det faktiska tillhandahållandet av förmånerna.

I förordningen och manualen fastställs också att endast insatser utan krav på motprestation ingår. Med "motprestation" menar man insatser som hushåll

¹ <https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties/treaties-force.html?locale=sv>

² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-gq-22-013>

och enskilda erhåller och samtidigt återgäldar genom betalning av hela insatsens värde eller med annan insats av motsvarande värde. Dessa betraktas således *inte* som socialt skydd och ingår *inte* i ESSPROS-statistiken.

Villkoret att en offentlig eller privat aktör skall ansvara för insatsen gör att definitionen av socialt skydd utesluter alla direkta överföringar av medel mellan egentliga hushåll eller enskilda i form av gåvor, hjälp till anhöriga eller dylikt.

1.2.2 Variabler

Målet med redovisningen är att redovisa utgifterna för socialt skydd specificerade per redovisningsområde, per funktion och per ESSPROS-kod, samt hur finansieringen sker inom varje redovisningsområde. I det sociala skyddet ingår kontantersättningar som exempelvis pensioner, arbetslöshetsersättning samt naturaförmåner som sjukvård, vård och stöd för äldre och funktionshindrade och barnomsorg.

Det detaljerade innehållet i statistiken finns redovisat i SCB:s mikrodataregister MetaPlus (se 4.4 Dokumentation).

För att mäta totala utgifterna utgår ESSPROS från vissa enheter inom offentlig förvaltning enligt standarden för institutionell sektorindelning, INSEKT 2014, som nationalräkenskaperna använder.

Intressevariablerna överensstämmer väl med målvariablerna och överlag överensstämmer även observationsvariablerna med målvariablerna.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken redovisas som inkomster respektive utgifter för det sociala skyddet uttryckt i miljoner kronor eller som procentuell andel av bruttonationalprodukten (BNP).

Det statistiska måttet är summa.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Redovisningsgrupperna består av flera delar och specificeras nedan utifrån vad som levereras till EU:s statistikmyndighet Eurostat. De överensstämmer i stort med redovisningsgrupperna i de tabeller som undersökningen publicerar i SCB:s statistikdatabas.

En huvudsaklig indelning utgörs av det sociala skyddets 8 funktioner, definierade i ESSPROS-manualen:

1. Sjukdom/hälso- och sjukvård
2. Funktionshinder
3. Ålderdom
4. Efterlevande
5. Familj/barn
6. Arbetslöshet
7. Boende
8. Övrig social utsatthet

Skyddets förmåner delas i Sverige upp på 25 redovisningsområden:

1. Avgiftsfinansierad folkpension
2. Skattefinansierad folkpension
3. ATP-fond
4. Delpensionsfond
5. Sjukförsäkring
6. Arbetsskadefond
7. Passiva arbetslöshetsåtgärder
8. Aktiva arbetslöshetsåtgärder
9. Övr. allmänna statliga förmåner
10. Övr. icke-allmänna statliga förmåner
11. Kommunala förmåner
12. Regionsförmåner
13. Arbetsgivarens sjuklön
14. Avtalspensioner
15. Privatproducerad sjukvård
16. Privatproducerad tandvård
17. Privatproducerad socialtjänst
18. Lönegaranti
19. Inkomstgrundad avgiftsfinansierad efterlevandepension
20. Icke inkomstgrundad avgiftsfinansierad efterlevandepension
21. Skattefinansierade ålderspensionsförmåner
22. Inkomstpensionsfond
23. Premiepensionsfond
24. Sjömanspension
25. Föräldraförsäkring

Finansieringen redovisas efter inkomsttyp:

1. Sociala avgifter (arbetsgivares och anställdas)
2. Den offentliga sektorns bidrag (allmänna skattepengar)
3. Överföringar från andra redovisningsområden
4. Övriga inkomster (diverse löpande överföringar, räntor med mera) och ursprung:
 - Företag
 - Den offentliga sektorn (staten, delstater och kommuner, samt socialförsäkringar)
 - Hushåll
 - Hushållens ideella organisationer
 - Utlandet

Utgifterna redovisas efter utgiftslag:

1. Sociala förmåner, fördelade på natura-respektive kontantförmåner.
2. Administrationskostnader
3. Överföringar till andra redovisningsområden
4. Övriga utgiftslag

1.2.5 Referenstider

Referensperioden för utgifterna och inkomsterna är totala utgifter för kalenderår, vilket även är fallet med de undersökningar och administrativt material som ligger till grund för ESSPROS.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

ESSPROS bygger till stor del på nationalräkenskapernas beräkningar för offentlig sektor. Offentlig sektor inom nationalräkenskaperna utgår från undersökningen Räkenskapssammandrag för kommuner och regioner, samt uppgifter från Ekonomistyrningsverket (ESV). Även administrativ data från bl.a. Arbetsförmedlingen, Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan används. Tillförlitligheten i samtliga datakällor anses som god.

2.2 Osäkerhetskällor

Den osäkerhetskälla som antas påverka enskilda poster mest är modellantaganden. Mätosäkerhet bedöms också marginellt kunna påverka tillförlitligheten. Urval, ramtäckning, bortfall och bearbetning är osäkerhetskällor som inte bedöms bidra nämnvärt till osäkerhet i statistiken.

2.2.1 Urval

Flertalet uppgifter som hämtas från nationalräkenskaperna grundar sig på totalundersökningar, såsom Räkenskapssammandragen för kommuner och regioner som SCB sammanställer samt Underlag för statens finansiella sparande som ESV sammanställer.

För viss fördelning av utgifter används statistiskt analysregister (STAR) som baseras på urval. Urvalet bedöms dock vara så pass stort att den urvalsosäkerhet som uppstår inte bidrar nämnvärt till osäkerheten i ESSPROS.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulationen är offentliga eller privata aktörer i Sverige som har utgifter för socialt skydd till hushåll eller enskilda personer. ESSPROS ska redovisa samtliga insatser från offentliga eller privata aktörer som syftar till att avlasta hushåll och enskilda personer från speciellt definierade risker eller att tillgodose definierade behov.

Det kan finnas viss under- och överteckning till följd av periodiseringsproblem hos uppgiftslämnare. Osäkerheten till följd av detta bedöms dock som liten.

2.2.3 Mätning

Data hämtas till ESSPROS på flera sätt. En stor del hämtas från sammanställningen av nationalräkenskaperna. Data till nationalräkenskaperna hämtas i sin tur på olika sätt.

Data som främst används från nationalräkenskaperna är konsumtionsberäkningarna för offentliga myndigheter, men även uppgifter om inkomster till de olika redovisningsområdena. Konsumtionsutgifter inom givna ändamål inom nationalräkenskaperna mäter utgifterna som offentliga myndigheter har haft inom respektive område under referensåret.

För den statliga förvaltningen och sociala trygghetsfonder hämtas data till nationalräkenskaperna från ESV. Eventuella mätfel som skulle kunna finnas i dessa data anses inte påverka tillförlitligheten nämnvärt.

Räkenskapssammandragen för kommuner och regioner är omfattande och komplexa att fylla i, vilket kan ge risk för vissa mätfel. Räkenskapssammandragen utgör endast en del av underlagen till ESSPROS. I sin helhet bedöms påverkan som liten.

Från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten får ESSPROS uppgifter som visar hur stora utgifter som respektive myndighet haft för olika förmåner under referensåret. Mätosäkerheten för dessa uppgifter bör inte vara av betydelse för tillförlitligheten i ESSPROS.

2.2.4 Bortfall

Objektsbortfall är mycket sällsynt och hanteras ifall det förekommer av de underliggande undersökningarna. Partiellt bortfall kan ibland förekomma i fall uppgiftslämnaren inte kunnat dela upp informationen på det sätt som efterfrågats.

Bortfall är inte en osäkerhetskälla som bedöms påverka tillförlitligheten i ESSPROS.

2.2.5 Bearbetning

Uppgifterna som hämtas från nationalräkenskaperna är bearbetade enligt dedefinitioner som används av NR. Nationalräkenskaperna bygger på avstämningar av resultaten från ett stort antal undersökningar och administrativa material och det är svårt att fastställa hur dessa bearbetningar påverkar tillförlitligheten totalt. Insamligen från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten granskas genom att respektive förmån kontrolleras så att förändringar jämfört med föregående år verkar rimliga.

Även nya förmåner som myndigheter redovisar granskas för att säkerställa att de faller inom definitionen enligt ESSPROS-manualen, samt att de inte ingår i någon annan insamlad data. Vid tveksamheter ombeds myndigheten att kontrollera värdet eller innehållet.

Sammanställningen av ESSPROS görs till största delen maskinellt med flera inbyggda automatiska kontroller, vilket minskar risken för bearbetningsfel. Vid sammanställningen kontrolleras särskilt att inga uppgifter som samlas in från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheter även ingår i de uppgifter som kommer från nationalräkenskaperna för att säkerställa att ingen dubbelräkning sker.

2.2.6 Modellantaganden

I vilken omfattning modellantagande påverkar nationalräkenskaperna tillförlitlighet beskrivs inte i denna kvalitetsdeklaration. Här ges en beskrivning av de modellantaganden som görs inom ramen av sammanställningen av ESSPROS.

Uppgifter för primär- och regionkommunala förmåner hämtas från nationalräkenskaperna. I vissa fall är dessa uppgifter inte uppdelade på en

tillräckligt fin nivå. Uppgifterna fördelas då mellan olika förmåner med hjälp av uppgifter från Räkenskapssammandragen för kommuner och regioner. Påverkan på tillförlitligheten i ESSPROS från dessa modellantaganden bedöms vara liten.

Utgiften för barnomsorg inom förskolan skattas enligt modell. Påverkan på tillförlitligheten i ESSPROS från de modellantaganden som görs bedöms vara liten.

Vissa uppgifter som hämtas från nationalräkenskaperna är för grova och fördelas på flera förmåner i ESSPROS. För att fördela dessa används antaganden, baserade på historiska fördelningar, som i vissa fall inte kunnat verifieras. Detta beror på att detaljerad data inte finns att tillgå under senare år. Dessa modellantaganden kan påverka tillförligheten på enskilda poster. Dock bedöms påverkan på de totala utgifterna vara mindre.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik tas fram. Dock kan revidering av föregående år förekomma om nationalräkenskaperna reviderar sina uppgifter. De myndigheter som lämnar uppgifter inom ramen för ESSPROS kan också revidera uppgifter för tidigare år.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

ESSPROS publiceras ca 15 månader efter referensperiodens slut.

3.2 Frekvens

ESSPROS framställs och publiceras årligen, och avser årsstatistik. Uppgiftsinsamlingen sker årsvis.

3.3 Punktlighet

Uppgifterna levererades till Eurostat och publicerades enligt plan.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

På SCB:s webbplats publiceras en statistiknyhet och färdiga tabeller

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Primärmaterial på riksnivå finns att tillgå vid förfrågan.

Utöver utgifter för det sociala skyddet samt dess finansiering tas antal pensionsmottagare och nettoberäknade utgifter fram. Dessa redovisas enbart till Eurostat och redovisas inte på SCB:s webbplats. Dessa finns att hämta från Eurostat³.

³ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/overview>

4.3 Presentation

Statistiken presenteras i en statistiknyhet. De viktigaste och mest efterfrågade tabellerna finns att tillgå i SSD. Tabellerna inkluderar i de flesta fallen tidsserie från 1993 och framåt.

4.4 Dokumentation

Dokumentation finns tillgänglig via SCB:s webbplats, www.scb.se/nr0110.

Hur statistiken produceras beskrivs i Statistikens framställning. Statistikens kvalitet beskrivs i detta dokument Kvalitetsdeklaration. Detaljerad information om variabler (MetaPlus) finns tillgänglig via länk under Statistikens detaljerade innehåll.

En utförlig beskrivning av de förmåner som ingår och vilka regler som gäller för dessa förmåner finns i Quality information⁴ som är tillgänglig på Eurostats webbplats.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Det finns tidsserier för perioden 1993-2021 och för denna period är jämförbarheten god. Vart femte år görs även en allmän översyn av nationalräkenskaperna vilket ökar jämförbarheten ytterligare för hela tidsserien. Detta gjordes senast i samband med 2018-års publicering.

Under första kvartalet 2020 drabbades Sverige av pandemin till följd av Covid-19. Det påverkade samhället under resten av året. På grund av pandemin har det tillkommit några nya förmåner. Dessa redovisas ihop med redan befintliga förmåner och kan därmed medföra att tidsserierna förändras något. Eurostat har utfärdat instruktioner för hur funktioner relaterade till Covid-19 ska redovisas för länderna och SCB har följt dessa rekommendationer.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

ESSPROS framställs efter riktlinjer från EU och ett syfte med statistiken är att kunna möjliggöra jämförelser mellan de Europeiska länderna.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

Då ESSPROS är en förädling av nationalräkenskaperna så överensstämmer beräkningarna mellan dessa båda undersökningar till stor del.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Den numeriska överensstämmelsen i tabellerna i ESSPROS är god. Om eventuella skillnader förekommer beror de på avrundningar.

⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/data/qualitative-information>

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

ESSPROS ingår i Sveriges officiella statistik.

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Personuppgifter förekommer inte i beräkningen.

C Bevarande och gallring

Särskilda gallringsföreskrifter finns inte. Resultaten långtidslagras.

D Uppgiftsskyldighet

Produkten baseras på statistik från flera olika statistiska undersökningar, varav en viktig källa är nationalräkenskaper. Nationalräkenskaperna grundas på uppgifter från andra statistikproducenter, huvudsakligen olika SCB-undersökningar, men också administrativt material och andra uppgifter.

SCB samlar in vissa uppgifter direkt från statliga myndigheter och deras skyldighet att leverera informationen till ESSPROS regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 458/2007.

E EU-reglering och internationell rapportering

ESSPROS sammanställs i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 458/2007 och uppgifter rapporteras årligen till Eurostat i enlighet med Kommissionens förordning (EG) 1322/2007.

F Historik

Det europeiska systemet för integrerad statistik över socialt skydd (ESSPROS) har utarbetats inom EU:s statistikorgan Eurostat i samarbete med medlemsstaterna. Innehållet i ESSPROS definieras i en särskild manual fastställd första gången 1996. I den finns en detaljerad klassificering av dess sociala förmåner och ett grundsystem som ger information om såväl det sociala skyddets omfattning som dess inkomster och utgifter. ESSPROS-manualen har setts över under åren och uppdaterades senast 2022.

För Sverige finns uppgifter sedan 1993 och framåt.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Nationalräkenskaperna
E-post	<u>nrinfo@scb.se</u>
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)